

La pinça

ANTONI SEGURA

Catedràtic d'història contemporània de la Universitat de Barcelona.

EL PUNT, 20.03.07

La política espanyola s'està convertint en una pinça per al president José Luis Rodríguez Zapatero. D'una banda, ETA no mostra cap disposició d'abandonar definitivament les armes i pretén obtenir un rèdit polític de quatre dècades d'assassinats; i Batasuna es mou en l'ambigüitat de no condemnar contundentment la violència terrorista, encara que això suposi continuar sense ésser legalitzada i, per tant, sense poder participar en les properes eleccions del mes de maig. De l'altra, la manipulació i les mentides del PP i de la Brunete mediàtica que, manifestació darrere manifestació, intenten posar el govern contra les cordes en un procés que cada vegada recorda més el «*váyase señor González*» de mitjan anys noranta. És clar que al govern de Zapatero no se'l pot acusar dels GAL i de la corrupció de llavors, encara que Zaplana ja ho va fer l'altre dia al Congrés dels Diputats.

D'ETA poc en calia esperar. No hi ha dubte que un final dialogat de la violència sempre serà millor que un final imposat per la força coercitiva de l'estat de dret i democràtic. Si més no, en trenta anys, això no ha estat possible malgrat la diversitat de governs (UCD, PSOE, PP i de nou PSOE). I això és així perquè, «més enllà de la violència hi ha un tema polític pendent. Si aquesta ha impedit, fins ara, abordar-lo, mentre no es resolgui no es desactivarà definitivament la violència. Ho deia Pi i Margall davant l'eufòria antiforalista del canovisme: quedaran les brases. I aquestes són que, dissortadament, més de la meitat dels bascos no va votar la Constitució el 1978 i un sector important de la població basca se'n manté al marge» (Miguel Herrero de Miñón i Ernest Lluch, 2000). I una gran part d'aquesta població basca que se'n manté al marge ha votat reiteradament Batasuna i, en certa mesura, constitueix el suport social que necessita ETA per justificar les seves accions. Per tant, només resta posar l'afany a convèncer aquests sectors que en l'estat de dret i democràtic tenen cabuda política totes les opcions no violentes, inclòs el dret a l'autodeterminació. Però el marge de maniobra és limitat perquè la Constitució espanyola de 1978 –com

totes les constitucions del món– no contempla aquest dret. És clar que les constitucions es poden sempre canviar per adaptar-les a una nova realitat política si la majoria de ciutadans així ho decideixen. Aquest és el repte de Batasuna: acceptar la legalitat vigent per transformar-la si convenç la majoria de ciutadans que cal fer-ho.

Del PP calia esperar molt més. En primer lloc, sentit d'estat, és a dir, que fes una oposició responsable no dictada únicament per la seva obsessió de recuperar un poder que pretén que va perdre per maniobres conspiradores. No fou així com està demostrant el judici de l'11-M. El PP va perdre perquè es va allunyar, per la seva arrogància i els seus errors (*Prestige*, guerra de l'Iraq, gestió de l'11-M, etc.), del sentiment majoritari dels votants. Però, en segon lloc, calia esperar que no fes un ús partidista i obscè de les víctimes del terrorisme i que no vulnerés, per la via de la mentida, la Constitució. La manifestació de dissabte passat a Pamplona és la gota que fa vessar el vas. Al crit de «*Navarra es España*» i «*Zapatero dimisión*», la cúpula del PP i de la seva versió navarresa (UPN) van convocar la ciutadania a manifestar-se per denunciar la traïció de Zapatero que, diuen, vol negociar el futur de Navarra amb ETA. És impossible anar més enllà en la mentida i en la deformació dels fets, perquè encara que volgués, Zapatero no podria negociar el futur de Navarra. Però també és cert que si els navarresos volguessin, podrien optar per constituir una sola comunitat autonòmica amb les tres províncies basques. Això i no una altra cosa és el que diu la Constitució en el punt 1 de la disposició transitòria quarta: «En el cas de Navarra, i a efectes de la seva incorporació al Consell General Basc o al règim autonòmic basc que el substitueixi, en lloc del que estableix l'article 143 de la Constitució, la iniciativa correspon a l'Òrgan Foral competent, el qual adoptarà la seva decisió per majoria dels membres que la componen. *Per tal que la dita iniciativa sigui vàlida, caldrà, a més, que la decisió de l'Òrgan Foral competent sigui ratificada per un referèndum convocat expressament a aquest efecte, i aprovat per majoria dels vots vàlids emesos*» (la cursiva és meva). No cal donar-hi més voltes, dissabte el PP es va manifestar en contra de la Constitució.

No ha de sorprendre ningú; els dirigents del PP no han cregut mai en la Constitució si no és per manipular els sentiments dels ciutadans amb l'únic objectiu de recuperar el poder que, com Espanya, consideren patrimoni propi. I

per aconseguir-ho, no dubten a recórrer a un intent de cop institucional alimentat per unes manifestacions que no tenen altre objectiu que erosionar el govern socialista. Alguns dirigents populars catalans, que fan gala de seny i moderació, potser haurien de començar a qüestionar-se si aquest és el partit que realment volen, un partit capaç de tot, àdhuc de coincidir amb una pinça ignominiosa –vull creure que no volguda–, per tal de fer fora del govern el seu rival polític. Amb compte!, perquè algú està jugant amb la credibilitat de les institucions (executiu, legislatiu i poder judicial) per tal d'assolir el poder i l'experiència històrica ens diu que això només beneficia els grups de vocació totalitària.